

Лисодєд О. В.,

к.ю.н., доцент, доцент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

НАГЛЯДОВІ ФУНКЦІЇ СЛУЖБИ ПРОБАЦІЇ ЛАТВІЇ

Служба пробації у Латвії була створена відповідно до Закону Латвії «Про Державну службу пробації», який був прийнятий Сеймом Латвії 18 грудня 2003 р. і набрав чинності з 1 січня 2004 р.

За своїм статусом на сьогодні Державна служба пробації Латвії – це установа прямого управління, діяльність якої координується Міністром юстиції і яка здійснює державну політику у сфері громадської безпеки, а саме відносно виконання кримінального покарання у виді примусових робіт і примусового заходу – громадських робіт, а також нагляду за клієнтами служби пробації і корекції їх соціальної поведінки.

Державна служба пробації Латвії виконує дев'ять головних функцій:

1) надання звіту про оцінку клієнта пробації; 2) розробка програм пробації та реалізація ліцензійних програм; 3) виконання кримінального покарання у виді примусових робіт; 4) виконання примусового заходу виховного характеру – громадські роботи; 5) організація та проведення процесу посередництва у кримінальних провадженнях та у справах щодо застосування примусових заходів виховного характеру до дітей, а також чотири наглядові функції: 1) нагляд за умовно звільненими від кримінальної відповідальності з іспитовим строком; 2) нагляд за умовно засудженими з іспитовим строком; 3) виконання додаткового покарання – нагляд пробації; 4) нагляд за умовно-достроково звільненими від покарання.

Щодо останнього, то законодавство Латвії передбачає можливість встановлення відносно умовно-достроково звільнених як звичайного, так і електронного нагляду, який полягає у застосуванні заходів інтенсивного контролю, встановлених судом для обмеження вільного переміщення засудженого. Для здійснення електронного нагляду до тіла засудженого прикріплюється електронний пристрій, що дозволяє контролювати його перебування в певному місці і в певний час. Електронний нагляд встановлюється судом на строк від одного до дванадцяти місяців. Термін електронного нагляду починається з дня, коли електронний пристрій прикріплюється до тіла засудженого. Після закінчення встановленого судом терміну

електронного нагляду, подальший нагляд за засудженим здійснюється відповідно до положень про умовно-дострокове звільнення від покарання, якщо у засудженого не закінчився строк невідбутої частини покарання.

В цілому нагляд за засудженими здійснюється відповідно до Порядку, затвердженого постановою Кабінету міністрів Латвії від 24 лютого 2015 р. № 107, згідно плану нагляду, який готується посадовою особою Державної служби пробачії. До складання плану нагляду може залучатися і засуджений. План нагляду повинен містити перелік обов'язків, які покладаються на засудженого і на Державну службу пробачії, індивідуальні потреби і можливості засудженого, цільові покаказники, встановлені на період нагляду, і заходи, які необхідно здійснити для досягнення цілей, поставлених на період нагляду, інтенсивність заходів нагляду, граничні терміни вжиття заходів тощо. Одна копія плану нагляду повинна бути надана засудженому, а друга долучається до особової справи.

Для виконання вищевказаних функцій посадові особи і працівники Державної служби пробачії мають наступні права: 1) вимагати від клієнта пробачії пред'явити документ, що засвідчує особу; 2) фоторафувати клієнта пробачії; 3) отримувати інформацію про судимість клієнта, у тому числі і про попередні судимості; 4) отримувати інформацію про відкриття кримінального провадження відносно клієнта пробачії, про запобіжні заходи і заходи безпеки, що застосовуються до клієнта пробачії, його розшук; 5) відвідувати тюрми; 6) вивчати матеріали особової справи засудженого, щодо якого адміністрація тюрми запросила звіт про оцінку; 7) пройти стажування на робочому місці клієнта або у навчальному закладі; 8) зустрічатися з роботодавцем або представником навчального закладу за згодою клієнта пробачії; 9) зустрічатися з членами сім'ї за згодою клієнта пробачії; 10) отримувати за запитом повні судові рішення щодо клієнта пробачії незалежно від того, розглядається кримінальна справа у відкритому чи закритому судовому засіданні; 11) отримувати інформацію про потерпілого, місце його проживання та зв'язуватися з потерпілим для підготовки звіту про оцінку, домовленості на проведення примирення, визначення розміру шкоди, завданої злочинцем; 12) відвідувати клієнта пробачії за місцем його проживання з 7.00 до 23.00; 13) вивчати матеріали справи засудженого, який перебуває у слідчому ізоляторі, і подав заявку на участь у пробачійній програмі; 14) запитувати та отримувати від установи виконання покарань інформацію про виконану засудженим роботу з ресоціалізації; 15) отримувати інформацію про заходи, які застосовані до клієнта пробачії для тимчасового захисту від насильства; 16) якщо

клієнт пробації є неповнолітнім: отримувати інформацію про управління майном неповнолітнього, передачу неповнолітнього клієнта пробації на піклування іншій особі в Латвії чи за кордоном, навчання клієнта, направлення до спеціалістів для консультацій, дозвіл клієнту на перетин державного кордону відповідно до нормативно-правових актів щодо порядку перетину державного кордону дітьми; 17) отримувати інформацію про соціальні послуги та соціальну допомогу, що надається клієнту пробації; 18) отримувати інформацію про освіту клієнта пробації; 19) отримувати інформацію про втрату працездатності клієнта; 20) отримувати інформацію про працевлаштування клієнта пробації, його доходи та наявність утриманців; 21) отримувати інформацію про подружжя, батьків та дітей клієнта пробації; 22) одержувати інформацію про смерть клієнта пробації.

Для здійснення наглядових функцій, посадові особи і працівники Державної служби пробації додатково мають право: 1) контролювати, як клієнт пробації виконує вимоги, викладені у плані моніторингу; 2) без попереднього повідомлення відвідувати клієнта пробації за місцем проживання; 3) відвідати клієнта пробації за місцем його проживання з 23.00 до 7.00, якщо клієнту пробації заборонено залишати місце проживання в певний час доби; 4) отримувати інформацію про засоби існування клієнта пробації; 5) визначати та призупиняти повністю або частково обов'язки, передбачені нормативним актами, що регулюють виконання кримінальних покарань, для умовно засуджених, умовно-достроково звільнених від відбування покарання та засуджених до нагляду пробації; 6) отримувати інформацію про судимість батьків або осіб, які їх замінюють, неповнолітнього клієнта пробації.

Для здійснення електронного нагляду за засудженими, які умовно-достроково звільнені від покарання, посадові особи і працівники Державної служби пробації також мають додаткові права: 1) встановлювати електронні пристрої у місці проживання клієнта; 2) підключати або вилучати електронний пристрій у клієнта пробації; 3) перевіряти електронні пристрої у будь-який час доби; 4) стежити за виконанням графіку електронного спостереження; 5) обробляти електронну інформацію про місцезнаходження клієнта пробації у визначений час та місце; 6) вилучати електронні пристрої з місця проживання клієнта пробації; 7) ідентифікувати клієнта пробації за допомогою зчитувача відбитків пальців, вбудованого в електронні пристрої, які сканують відбитки пальців людини; 8) зустрічатися з особами, які проживають за місцем проживання клієнта пробації без його згоди для з'ясування їхнього ставлення до здійснення електронного

нагляду та встановлення електронних пристроїв; 9) отримати дозвіл від осіб, які проживають у місці проживання клієнта пробації, на розміщення у цьому місці електронних пристроїв для здійснення електронного нагляду за клієнтом пробації; 10) зустрічатися з власником можливого місця проживання клієнта пробації без його згоди для встановлення факту постійного проживання клієнта пробації у цьому місці; 11) зустрічатися з потенційним роботодавцем клієнта пробації без його згоди для визначення впливу запропонованої роботи на впровадження електронного нагляду.

Засуджені ж, навпаки, мають більше обов'язків, ніж прав. Так, умовно-дostroково звільнені від покарання, та засуджені до покарання у виді нагляду пробації зобов'язані: 1) виконувати встановлені посадовою особою Державної служби пробації обов'язки та законні вимоги; 2) з'являтися у територіальний структурний підрозділ Державної служби пробації в установлений посадовою особою Державної служби пробації час; 3) інформувати посадову особу Державної служби пробації про своє місце проживання, місце роботи чи навчання, а також негайно повідомляти про їх зміну; 4) отримувати дозвіл Державної служби пробації на виїзд за межі місця проживання на період більше 15 днів; 5) надавати посадовій особі Державної служби пробації інформацію про виконання встановлених обов'язків; 6) надавати посадовій особі Державної служби пробації інформацію про джерела проживання.

Крім цього, Державна служба пробації може встановити відносно таких засуджених один або декілька додаткових обов'язків, як-от: 1) дотримуватися заборони на залишення місця проживання в певний час доби; 2) дотримуватися заборони на знаходження в певних громадських місцях; 3) дотримуватися заборони на спілкування з певними людьми; 4) дотримуватися заборони на виїзд з території адміністративно-територіальної одиниці без дозволу Державної служби пробації; 5) дотримуватися заборони на вживання алкоголю та інших п'яних речовин; 6) погоджувати з посадовою особою Державної служби пробації маршрут пересування; 7) брати участь в одній або декількох програмах пробації; 8) дотримуватися заборони на придбання, носіння чи зберігання установлених предметів; 9) дотримуватися заборони на наближення до установлених об'єктів, місць чи установ; 10) для вирішення проблем криміногенного характеру відвідувати зазначеного Державною службою пробації спеціаліста, якщо засуджений погоджується сплачувати додаткові витрати, пов'язані з такими відвідуваннями; 11) виконувати вказівки Державної служби пробації, направлені на отримання легальних джерел існування або вирішення побутових питань соціально прийнятним чином.

Додаткові обов'язки встановлені і для засуджених, відносно яких здійснюється електронний нагляд, а саме: 1) не змінювати місце проживання без згоди Державної служби пробачії; 2) не вживати алкоголь, наркотичні, токсичні чи психотропні речовини; 3) не пошкоджувати електронні пристрої, за допомогою яких забезпечується контроль за здійсненням обмежень на свободу пересування, і забезпечувати їх безперервну дію; 4) негайно інформувати посадову особу Державної служби пробачії у разі ушкодження електронних пристроїв; 5) дотримуватися підготовленого посадовою особою Державної служби пробачії графіку електронного нагляду; 6) інформувати посадову особу Державної служби пробачії про осіб, які постійно знаходяться за місцем його проживання, негайно інформувати про осіб, які планують постійно знаходитись за місцем його проживання після установки електронних пристроїв; 7) усувати можливі перепони, які можуть перешкоджати посадовій особі Державної служби пробачії мати доступ до місця його проживання в будь-який час доби.

Таким чином, Державна служба пробачії Латвії має досить широкий спектр прав у сфері нагляду за засудженими, а засуджені – значний обсяг обов'язків і розуміння того, що їх порушення потягне за собою застосування до них більш суворих санкцій.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО

Національна академія правових наук України
Організація з безпеки та співробітництва в Європі
Координатор проектів ОБСЄ в Україні
Європейська експертна асоціація

Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України
Департамент кіберполіції Національної поліції України

ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ І БЕЗПЕКА

Матеріали міжнародної науково-практичної конференції

м. Харків, 19 листопада 2020 р.

За редакцією професора *А. П. Гетьмана*
і професора *Б. М. Головкина*

Харків
«Право»
2020

УДК 343.9:004.9-049.5

Д44

Редакційна колегія:

д-р юрид. наук, проф. *А. П. Гетьман*;

д-р юрид. наук, проф. *Б. М. Головкін*;

к. ю. н., доц. *О. В. Таволжанський*;

к. ю. н. *К. С. Остапко*

Д44 **Діджиталізація і безпека** : матеріали міжнар. наук.-практ. конф.,
м. Харків, 19 листоп. 2020 р. / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого ;
за ред. А. П. Гетьмана і Б. М. Головкіна. – Харків : Право, 2020. – 402 с.

ISBN 978-966-998-077-9

ISBN 978-966-998-077-9

© Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, 2020

© Оформлення. Видавництво «Право», 2020